

megválasztása és ennek helyi lehetőségei; kiadványok, kották beszerzése és sokszorosítása; az ún. egyházi könnyűzene problematikája; a zsolozsma a hívek részvételével. Teljes nap jutott az orgonával kapcsolatos tudnivalók taglalására. Ezen nemcsak az orgona felépítéséről és működéséről valamint az orgonaépítés történetéről (diavetítéssel és hangfelvételekkel) esett szó, hanem a hangszer karbantartásával és a regisztrálással kapcsolatos alapismeretekre is kitértünk. Az utolsó napot a résztvevők valamint a gyergyószentmiklósi

főesperes közös magyar nyelvű gregorián vesperással és szentmisével végezték be, kifejezve óhajukat, hogy az effajta sűrített, és napi gyakorlatra irányuló továbbképzésnek a közeli jövőben folytatását várják.

Mezei János

Helyreigazítás

Lapunk I/4. számában, az 508. oldalon kimaradt a székelyudvarhelyi továbbképzés dátuma: 1994. július 17–24.

Hírek Felvidékről

Duna-menti egyházzenei találkozó Komáromban

Észak- és Dél-Komárom templomaiban 1994. október 28–31. között immár másodízben találkoztak a musica sacra művelői – szólisták, ének- és zenekarok Ausztriából, Csehországból, Erdélyből, Felvidékről és Magyarországról. A városban olyan nemzetközi egyházzenei találkozót sikerült megteremteni, ahol a szent zene művelődési házak, koncerttermek helyett a legmértőbb helyen és cselekményben: templomokban és ott is miséken, istentiszteleteken szólal meg.

Az ünnepségsorozat a révkomáromi (Komárom/Komorn) Szent-András templom 1860. október 28-án történt évfordulójához kapcsolódik. A nemrég megtalált eredeti hercegprímási okirat elrendeli, „miserint ezen templomszentelésnek évfordulati napja évenként a Minden Szentek ünnepét megelőző vasárnapon mint elsőrendű ünnep, nyolcadaival ünnepelessék meg.” Erre az időszakra esik október 31-e, a reformáció emléknapja; így nemcsak a katolikus, hanem a protestáns templomokban is ünnepelhetnek a szent zene jegyében.

Az idei négynapos találkozó tizenöt zenei együttes több mint 400 tagja szerepelt. A péntek este misével kezdődő ünnepségsorozat hétfőn református istentisztelettel zárult. A szombati programot a kis zsinagógában zsidó istentisztelet nyitotta meg. Az esti ünnepi szentmisére a Szent András-templomban összehívták a híveket *Pásztor István* és *Krajczár Gyula*, Észak és Dél-Komárom polgármesterei köszöntötték. A misét *Takács Nándor* OCD, székesfehérvári megyéspüspök, az OMCE egyházi elnöke celebrálta.

A templom kivételes építészeti adottságait kihasználva, a mintegy húsz méter magasban körbefutó oratóriumsorból hol egyszerre mindenfelől, hol csak egy-egy helyről, egymásnak felelgetve – de a liturgia részeként – hangzott

fel egy-egy hangszeres vagy kórusmű. Hangsúlyos szerepet kapott az orgonajáték is; Felvidék egyik legnagyobb templomában, a Szent András-templomban szolgál ugyanis az ország legrégebb hárommanuális műemlékorgonája.

Vasárnap minden együttes a két Komárom öt katolikus, két református és egy evangélikus templomának valamelyikében önállóan szerepelt, szigorúan a liturgiához kapcsolódó zeneművekkel.

A Harmonia Sacra – Danubium '94 résztvevői voltak: a budapesti *Mátyás templom énekkara* (vez. Tardy László), a bécsi *Schubert templom énekkara* (vez. Friedrich Lessky), a győri *Palestrina Kórus* (vez. Katona Tibor), a blansko-i (Csehország) *Rastislav kórus* (vez. Miroslav Martinásek), a galántai *Kodály Zoltán vegyeskar* (vez. Józsa Mónika), a dunaszerdahelyi *Vox Camerata kórus* (vez. Pálmai Márta), a dél-komáromi *Vox Femina kórus* (vez. Hoffmann Lászlóné), a tatai *Egressy kórus* (vez. Baranyi József), az észak-komáromi *Concordia vegyeskar* (vez. Stubendek István), a Comorra kamarazeneke (vez. Török Ferenc), a *Musica Juvenalis kamarazeneke* (vez. Fekete Vince), a dél-komáromi *Klapka iskola gyermekkara* (vez. Hadnagy Gyuláné), az észak-komáromi *Béke utcai iskola gyermekkara* (vez. Stirber Lajos), a *Marianum egyházi iskola gyermekkara* (vez. Stubendek István), a *Námornúček gyermekkara* (vez. Čupka Katalin), valamint *László Zsuzsanna* operaénekes, *Baróti István* orgonaművész (Esztergom) és *Geréd Erzsébet* főiskolai hallgató (Kolozsvár-Bécs).

Az 1995. évi találkozóról az észak-komáromi plébániahivatal (945 01 Komárom, Nádor u. 9, Szlovákia) ad felvilágosítást.

Stubendek László (Révkomárom), a találkozó koordinátora

Nemzetközi orgonafesztivál régi szlovákiai hangszereken 1994. augusztus 24–29.

Idén harmadik alkalommal rendeztek Szlovákiában nemzetközi orgonafesztivált történelmi hangszereken. Az első két fesztivál után, amelyeken árvai, lipói és szepességi orgonák szerepeltek, most Nyugat-Szlovákia került sorra. (Az első, 1992-es fesztivál hangfelvételeiből készült lézerlemez 1100,- Ft-os áron szerkesztőségünkön keresztül megrendelhető.)

Annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedekben több régi hangszer lebontottak vagy átépítettek, ezen a vidéken számos történelmi orgona működik kielégítő állapotban. A koncerteken ezek közül két egymanuális és négy kétmanuális szólalt meg, olyanok, amelyek nemcsak képzőművészeti szempontból jelentősek, hanem műszaki megoldásaikat és hangzásukat tekintve is történelmi értékűek, érintetlenek. A hat hangverseny közül három Martin Šaškonak, a XIX. század egyik kiemelkedő hazai orgonaépítőjének hangszereit mutatta be.

A koncerteken három külföldi és három hazai előadó szerepelt: a francia *Aude Heur-*

tematte a berezói evangélikus templomban (Martin Šaško, op. 1. 1834, I/15), a szlovák *Iřma Skuhrová* a mocsonoki r. k. plébániatemplomban (Pažický-testvérek, 1790, II/17), a német *Hans Jürgen Scholze* a bacsfai r. k. plébániatemplomban (? , 1779, II/15), a szlovák *Zlata Suchánková* a hidaskürti plébániatemplomban (Martin Šaško, 1866, I/13), a debreceni *Karasszon Dezső* a diószegi r. k. plébániatemplomban (Martin Šaško, 1866, II/18), valamint a szlovák *Ivan Sokol* a modori r. k. plébániatemplomban (Rieger, op. 15., 1875, II/18).

A koncertek műsora a hangszerek lehetőségeihez alkalmazkodott, így sok olyan mű szólalt meg, amely a szokásos orgonahangversenyeken szinte sohasem hangzik fel.

A sorozat megrendezését a Szlovák Zenei Szövetség és a szlovák kulturális minisztérium anyagi támogatása tette lehetővé, a hangversenyekről a pozsonyi rádió felvételt készített.

Szabó Imre (Pozsony)

Orgonás hírek

Nemzetközi orgonás napok (Internationale Orgeltagung) Brémában (1994. július 30 – augusztus 6.)

A német orgonavilág életében a hangversenyek gazdag kínálata, a színvonalas szaklapok, kiadványok nagy választéka, a különböző egyesületek, szövetségek, vallási szervezetek szakmai rendezvényei folyamatosan töreksenek az orgonazene széleskörű megkedveltetésére, az orgonaépítés színvonalának emelésére, a műemlékek megóvására.

Évről-évre nagyszámú érdeklődőt vonz az Orgonabarátok Társaságának (Gesellschaft der Orgelfreunde – GdO) rendezvénye, a *Nemzetközi orgonás napok*. A szervezetet 1951-ben Ochsenhausenben alapították, az északnémet orgonamozgalom egyik ülésén. Az utóbbi években a találkozók központja Hildesheim (1991), Utrecht (1992), Berlin (1993), az idei, 42. rendezvény színhelye pedig a híres hanzaváros, Bréma volt. (Jövőre Weimarban kívánják megtartani.) A több mint 400 résztvevő nagy része Németországból érkezett, de sokan jöttek el a környező államokból és távolabbról is.

A GdO tagjai között vannak orgonával hivatásszerűen foglalkozók, de más hangszerek készítői és művészi ill. műkedvelő szintű megszólaltatói is, nagy részük pedig a legkülönbözőbb foglalkozású orgonarajongó. A társaság jelenlegi elnöke Alfred Reichling, zene-tudós és a zeneoktatás módszertanával foglalkozó egyetemi tanár (az *Acta Organologica* sorozat kiadója), a brémai napokat pedig Hans

Schürfeld elektromérnök, számítógépes szakember szervezte. (A GdO központi folyóirata a negyedévenként megjelenő *Ars Organi*).

Az idei találkozó programjában főleg a legkülönbözőbb korokból és mesterektől származó orgonák megismerése szerepelt egy-egy hangverseny keretében. Több mint húsz orgonát hallhattunk Brémában és környékén. A csúcspont a hamburgi Szent Jakab-templom híres Schnitger-orgonája volt (IV/60, 1693), melynek restaurálását a mai északnémet orgonaépítészet kiemelkedő egyénisége, Jürgen Ahrend végezte 1990–93 között, német és holland szakértők közreműködésével. Bemutatkozott a brémai dóm altemplomában elhelyezett, legújabbban restaurált kis Silbermann-orgona (I/8), több gondosan helyreállított barokk hangszer, de hallottunk a múlt század második felében épült orgonákat (P. Furtwängler, W. Sauer) és az utóbbi évtizedekből származókat is (J. Ahrend, R. von Beckerath, J. Klais, Chr. Lobbach stb.) Nagyságuk 30–50 változat között mozog, többnyire három manuállal, mechanikus vezérléssel, csúszkaládákkal készültek; néhol a regisztratúra villamos ill. elektropneumatikus működésű. Találkoztunk villamos vezérlésű traktúrával, valamint kúp- és táskaládával is. Az egyik új hangszer (Cuxhaven) a Cavallé-Coll által alkalmazott, egy-egy művön belül lépcsőzete-